

A FOGYASZTÓI ADÁSVÉTEL EGYES KÉRDÉSEINEK SZABÁLYOZÁSA ÉS JOGGYAKORLATA LENGYELORSZÁGBAN¹

MONIKA JAGIELSKA

DEBRECENI JOGI MŰHELY, 2020. ÉVI (XVII. ÉVFOLYAM) 1-2.

DOI 10.24169/DJM/2020/1-2/3

1. A jogi szabályozás kialakulása

A fogyasztási cikkek adásvételéről szóló irányelv² (a továbbiakban: 1999/44/EK irányelv) két lépésben került átültetésre a lengyel jogrendszerbe: az első lépés 2002-ben a fogyasztási cikkek adásvételének különleges feltételeiről szóló törvény³ elfogadása volt, majd ezt követte 2014-ben a lengyel Polgári Törvénykönyv (továbbiakban: LPtk.) módosítása.⁴

Két tényező döntötte el, hogy a 1999/44/EK irányelv elsődlegesen az LPtk.-n kívüli jogszabályban kerül átültetésre, annak ellenére, hogy tipikusan abban kapnak helyet a hibás termékért fennálló felelősségre vonatkozó szabályok. Az első az, hogy az irányelv a csatlakozási időszak alatt került implementálásra. Ezen időszakban az átültetési munkálatok kifejezetten gyors tempóban haladtak (a tárgyalások előrehaladása a lengyel uniós joghoz történő közelítését szolgáló szabályozás elfogadásán múlt). Ezt a folyamatot egyszerűsítette le a rendelkezések Törvénykönyvön kívüli szabályozása, mivel így nem kellett az irányelv rendelkezéseit szerkezeti és terminológiai szempontból a Polgári Törvénykönyvhöz igazítani.⁵ A második indok is tisztán pragmatikus volt. Akkoriban a lengyel jogalkotó még nem állt készen arra, hogy az uniós és a lengyel jog között fennálló különbségekkel szembe nézzen.⁶ Először is, nem

1 A tanulmány megírása és megjelentetése az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.

2 Az Európai Parlament és a Tanács 1999/44/EK irányelve (1999. május 25.) a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jóváállásnak egyes vonatkozásairól, HL L 171., 1999.7.7., 12-16.

3 Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego Dz.U.2002.141.1176 z 2002.09.05. hatályban: 2003.01.01. és 2014.12.24. között.

4 Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta Dz.U.2020.287 t.j. z dnia 2020.02.21

5 Lásd még: M. Jagielska, K. Lis, E. Łętowska, P. Mikłaszewicz, A. Wiewiórska-Domagalska: Implementacja prawa konsumenckiego w Polsce. *Europejski Przegląd Sądowy*, 2006/12. 12-25.

6 Az átültetési eljárással kapcsolatosan lásd: M. Jagielska, K. Lis, E. Łętowska, P. Mikłaszewicz, A. Wiewiórska-Domagalska: Implementation of Consumer Law in Poland. *European Review of Private Law*, 2007/6, 873-889.; M. Grochowski, A. Wiewiórska-Domagalska: *Consumer law in Poland: or There and Back Again* (kiadás alatt).

volt egyértelmű, mekkora mozgástérrel rendelkezik a nemzeti jogalkotó az uniós jognak a nemzeti jog hagyományos keretei közé történő beillesztése során. Kiemelhető például, hogy a törvény indokolása tévesen azt rögzítette, miszerint az 1999/44/EK irányelv célja a szavatosság tagállami szintű szabályozásának felszámolása lenne.⁷

Azonban, már az átültetésre irányuló munkálatok során azt gondolták, hogy ez csupán egy ideiglenes megoldás lesz, és az 1999/44/EK irányelv rendelkezéseit végső soron a Polgári Törvénykönyvbe kell majd beépíteni.⁸ Az irányelv Polgári Törvénykönyv keretein kívül történő átültetése a lengyel polgári jog rendszerszintű összeomlásához vezetett.⁹ Olyan jogi helyzet állt elő, hogy – CISG szabályozástól eltekintve – a hibás termékekre vonatkozóan két felelősségi rendszer létezett, azonban eltérő követelményeken alapulva.

Erre tekintettel a fogyasztási cikkek adásvételéről szóló 2011. évi irányelv¹⁰ lengyel jogrendszerbe történő átültetése során a lengyel jogalkotó,¹¹ megragadva az alkalmat, módosította az adásvételi jogra vonatkozó szabályanyagot, és az 1999/44/EK irányelv rendelkezéseit a Polgári Törvénykönyvben helyezte el.¹² A lengyel jogalkotó ezt bizonyos mértékig a 2000. évi német reformra alapozta, és hiba fogalmába beépítette a meg nem felelés koncepcióját. Így jelenleg egy szavatossági rendszer létezik az LPtk.-ban a vállalkozások közötti, a vállalkozások és fogyasztók közötti, valamint a magánszemélyek közötti adásvételi szerződésekre vonatkozóan, néhány speciális, a fogyasztó védelmét célzó rendelkezéssel.

7 Uzasadnienie do projektu rządowego ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego, Druk sejmowy nr 465 of 30 April 2002 r., 14., lásd még: A. Wiewiórska – Domagalska, O celu i metodzie transpozycji dyrektyw unijnych – na przykładzie ustawy o prawach konsumenta. *Kwartalnik Prawa Prywatnego*, 2014/1.

8 E. Łętowska, A. Wiewiórska-Domagalska: The Common Frame of Reference – The Perspective of a new Member State. *European Review of Contract Law*, 2007/3. 287.

9 Bírálja többek között J. Pisuliński: System prawa prywatnego. In: J. Rajska (ed.): *Prawo zobowiązań — część szczegółowa*. Warszawa, 2004, 162–163.; R. Stefanicki: *Ochrona konsumenta w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*. Warszawa 2006, 395., továbbá M. Pecyna: *Ustawa o sprzedaży konsumenckiej*. Komentarz, Kraków, 2004, 14.

10 Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (2011. október 25.) a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről. HL L 304., 2011.11.22., 64-88.

11 Lásd Rządowy projekt ustawy o prawach konsumenta. Uzasadnienie. Druk sejmowy nr 2076 <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2076> (letöltés dátuma: 2020.03.01.)

12 B. Dębski: Powrót sprzedaży konsumenckiej do Kodeksu cywilnego – praktyczne implikacje i teoretyczne problemy. *Palestra*, 2016/5. 76-81.

Megjegyzendő, hogy a 2014. évi reform során a lengyel jogalkotó élt az 99/44/EK irányelv nyújtotta lehetőséggel, hogy az irányelvhez képest a fogyasztókra nézve kedvezőbb jogszabályi rendelkezéseket alkosson. Ezen túlmenően a lengyel jogalkotó megkísérelte a rejtett hibára vonatkozó hagyományos lengyel szavatossági szabályokat az 99/44/EK irányelv által bevezetett meg nem felelési fogalommal egyesíteni.¹³

Míg a fogyasztási cikkek adásvételének különleges feltételeiről szóló törvény gyakorlatilag lemásolta az 99/44/EK irányelvet, addig a 2014. évi reform már hozzáigazította azt a korábbi lengyel jogintézményekhez, a “régi jog” és az uniós jogi fogalmak egyesítése, valamint új fogalmak megalkotása révén.¹⁴ A lengyel szavatossági jog sajátos vonásai a következők:

- bevezeti a meg nem felelés egységes fogalmát a kereskedelem minden területén,
- egyesíti a meg nem felelés és a hiba fogalmát,
- biztosítja a vevőnek – a gyakorlatban – a szerződéstől történő elállás jogát arra az esetre, ha a hiba második alkalommal is megjelenik, kivéve, ha az jelentéktelen,
- a vállalkozások és fogyasztók közötti szerződések esetén kiterjeszti a hiba fennállásának vélelmét egy évre (az LPtk. 556. §-a² szerint, ha a fogyasztónak minősülő vevő a kellékhibát a megvásárolt dolog átvételét követő egy éven belül fedezi fel, vélelmezni kell, hogy a hiba vagy annak eredete a kárveszély vevőre történő átszállásakor már fennállt).
- a vásárolt áru árára vonatkozó korlát bevezetése ingyenes javítás és csere esetén (részletesebben lásd lentebb).
- bevezet az eladó vonatkozásában egy 14 napos határidőt, amelyen belül köteles válaszolni a fogyasztó panaszára. Az LPtk. szerint, ha a fogyasztónak minősülő vevő a hibás dolog kicserélését vagy kijavítását kéri, vagy ha nyilatkozatával árleszállítást kér, amelyben megjelöli azt az összeget, amivel az ár csökkentését kéri, az eladó pedig elmulasztott

13 Lásd még: M. Jagielska: Nowelizacja przepisów o odpowiedzialności za wady fizyczne rzeczy. In: T. Skoczny, D. Karczewska, M. Namysłowska (eds.): *Ustawa o prawach konsumenta*. Warszawa 2015, 275-287.

14 Lásd még: M. Jagielska, E. Macierzyńska-Franaszczyk, E. Rott-Pietrzyk, F. Zoll, G. Žmij (eds.): *Limits of harmonisation and convergence: dissimilarities within similarities of Polish and German contract law*. Wolters Kluwer, Warszawa, 2018.

tizennégy napon belül a kérésre reagálni, úgy kell tekinteni, hogy az eladó a vevő követelését jogosnak fogadta el (részletesebb magyarázat lentebb)¹⁵.

2. A fogyasztó megítélése a lengyel jogban

A lengyel jog az EU fogyasztóvédelmi irányelveihez képest tágabban határozza meg a fogyasztó fogalmát. Az LPtk. 22. §¹-a úgy fogalmaz: „Az a természetes személy, aki gazdasági vagy szakmai tevékenységéhez közvetlenül nem kapcsolódó jogügyletet köt egy vállalkozással, fogyasztónak minősül.” Ebből következően a fogyasztó lengyel definíciója kizárólag természetes személyekre vonatkozik, azonban bizonyos mértékig kiterjed vállalkozókra is.¹⁶ A vállalkozási tevékenységet folytató természetes személy fogyasztónak minősül minden olyan esetben, amikor az általa kötött szerződés nem kapcsolódik közvetlenül gazdasági vagy szakmai tevékenységéhez.¹⁷ Megjegyzendő azonban, hogy 2020 júniusában új szabályozás lép hatályba.¹⁸ Az új jogszabály szerint a szavatosság fogyasztókra irányadó rendelkezései alkalmazandók lesznek a gazdasági tevékenysége körében szerződést kötő természetes személyre is, ha a szerződés tartalma alapján az nem kapcsolódik e személy szakmai jellegű tevékenységéhez, különös figyelemmel a Gazdasági Tevékenységek Központi Nyilvántartásába bejegyzett tevékenységi köreire. A fogyasztói és vállalkozói minőség elhatárolására a következők alapján kerül sor:

- Gazdálkodó szervezetek nem minősülhetnek fogyasztónak, függetlenül az általuk megkötött szerződés jellegétől;
- A vállalkozók fogyasztónak minősülhetnek, még ha a szerződést

15 Lásd még: M. Jagielska: Rękojmia po zmianach: rozważania praktyczne. In: M. Jagielska, E. Sługocka-Krupa, K. Podgórski, R. Biskup (eds.): *Sprzedaż konsumencka w teorii i praktyce : problemy węzłowe*. Warszawa, 2016, 40-50.

16 M. Jagielska: Ile przedsiębiorcy jest w konsumencie: o zmianie podejścia do definiowania konsumenta we współczesnym *acquis communautaire*. In: A. Dańko-Roesler, M. Leśniak, M. Skory, B. Sołtys (eds): *Ius est ars boni et aequi: księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Józefowi Frąckowiakowi*. Wrocław 2018, 331-340.; P. Kukuryk: Definicje konsumenta w kodeksie cywilnym (obecnym i przyszłym) w kontekście najnowszych unijnych dyrektyw konsumenckich. *Przegląd Prawa Handlowego*, 2014/5. 18-25.; M. Rejdak: Definicja konsumenta w rozumieniu kodeksu cywilnego [art. 22(1) k.c.]. *Rejent*, 2006/1. 118.; S. Koroluk: Nowa definicja konsumenta w k.c. *Radca Prawny*. 2003/3. 26.

17 Lásd még: S. Słotwiński: Ochrona konsumencka osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą lub zawodową – uwagi na tle wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2017 r., sygn. I CSK 477/161. *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*, 2018/5. 19-23.

18 Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych, Dz.U.2019.1495 z dnia 2019.08.08., 1. §.

vállalkozásuk keretében is kötik, amennyiben az nem kapcsolódik közvetlenül üzleti tevékenységükhöz;

- A szavatosság (és tisztességtelen szerződési feltételek) tekintetében a vállalkozó fogyasztónak minősülhet, még ha a szerződés közvetlenül vállalkozásához is kapcsolódik, amennyiben az nem szakmai jellegű e személy számára.

Mindazonáltal a lengyel bíróságok nem igazán lelkesednek a fogyasztó fogalmának olyan tág értelmezéséért, hogy abba a kisvállalkozások is beletartozzanak.¹⁹

A kettős célú szerződések tekintetében a *Gruber-ügy* nemzeti szintű értelmezésére került sor. 2019-ben a Varsói Fellebbviteli Bíróság megtagadta a fogyasztói minőség elismerését abban az esetben, amikor a szerződés megkötése az üzleti tevékenység szükségleteit szolgálta, mégpedig meghatározott mértékben (a konkrét esetben ez 30 % volt). A bíróság megállapította, hogy ez a körülmény nem hagyható figyelmen kívül, még akkor sem, ha a tranzakció nem gazdasági (lakossági) jellege a domináns.²⁰ A fogyasztó és a vállalkozó elhatárolásának problematikája kétségeket vet fel, amelyeket még nem rendezett megnyugtatóan a bíróság.²¹

19 Varsói Fellebbviteli Bíróság 2019. április 3-i ítélete, I ACa 1126/17 LEX nr 2726851

20 Varsói Fellebbviteli Bíróság 2019. November 19-i ítélete, I ACa 216/19 LEX nr 2761609

21 Az ezzel kapcsolatos esetjogról bővebben lásd: A. Wiewiórowska-Domagalska: *Refleksje na tle orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie sprzedaży konsumenckiej*. Warszawa, 2014, elérhető: https://iws.gov.pl/wp-content/uploads/2018/08/IWS_Wiewiórowska-A_-sprzedazy-konsumentenckiej1.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.01.), M. Chojacka, A. M. Nowak: Ocena dorobku legislacyjnego i orzeczniczego kształtującego definicję konsumenta na gruncie art. 22¹ kodeksu cywilnego. *Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 2016/3. 68-79.

3. A szerződészerülés vizsgálata és terjedelme a nemzeti jogalkotásban és esetjogban

A lengyel jogban a meg nem feelés a hiba fogalmába tartozik.²² Az LPtk. 556. §-a¹ szerint kellékhibának minősül, ha az eladott dolog nem felel meg a szerződésben foglaltaknak. Az eladott dolog szolgáltatása nem felel meg a szerződésnek, különösen akkor, ha:

- 1) nem rendelkezik azzal a tulajdonsággal, amellyel az azonos fajtájú dolognak rendelkeznie kell a szerződésben meghatározott célra tekintettel, vagy a körülményekből, illetőleg rendeltetéséből fakadóan;
- 2) nem rendelkezik azzal a tulajdonsággal, amelyről az eladó biztosította a vevőt, különösen, ha az minta vagy próba bemutatásával történt;
- 3) nem felel meg a vevő által az eladónak a szerződés megkötésekor jelzett rendeltetési célnak, és az eladó nem élt fenntartással a tervezett felhasználással kapcsolatban;
- 4) hiányosan került átadásra a vevőnek.

Az eladott dolog kellékhibásnak minősül akkor is, ha azt hibásan szerelték össze vagy hozták működésbe, feltéve, hogy azt az eladó vagy harmadik személy végezte el, melyért az eladót terheli felelősség, vagy amennyiben azt a vevő végezte el, de az eladó által rendelkezésére bocsátott útmutatásnak megfelelően.

Megjegyzendő, hogy ez a definíció a kereskedelem valamennyi szférájára kiterjed, nem csak a vállalkozások és fogyasztók közötti szerződésekre. Ha a vevő fogyasztó, akkor az eladó nyilatkozatait a gyártó, illetőleg a gyártó képviselőjének, a dolgot gazdasági tevékenysége körében forgalomba bocsátó, valamint a nevének, védjegyének vagy más megkülönböztető jelzésének az eladott dologon történő elhelyezésével magát gyártóként megjelenítő személy nyilatkozatával egyenértékűnek kell tekinteni.

Nehéz megállapítani, hogy az ítélkezési gyakorlat a meg nem feelés fogalmának lengyel jogba történő bevezetése miatt fejlődött-e tovább. Ahogy az esetjogi elemzés alapján a lengyel álláspont mutatta, e két fogalmat évekig felcserélték és tévesen használták.²³

22 Lásd még: M. Habdas, M. Fras (eds.): *Kodeks cywilny. Komentarz*. Tom II, Własność i inne prawa rzeczowe, Wolters Kluwer, Warszawa 2018.; J. Ciszewski, P. Nazaruk (eds): *Kodeks cywilny. Komentarz*. LexisNexis, Warszawa, 2019.; J. Krauss: Nowa regulacja rękojmi przy sprzedaży w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami - zmiany kodeksu cywilnego wprowadzone ustawą o prawach konsumenta. *Przegląd Prawa Handlowego*, 2015/3-4. 15.

23 A. Wiewiórowska – Domagalska: Refleksje na tle orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie sprzedaży konsumenckiej. *Prawo w działaniu, Sprawy cywilne*, 2014/20. 229-242. elérhető: <https://iws.gov.pl/wp-content/>

4. A szavatossági és a jótállási igény érvényesítésének szabályai

A 2014. évi reform óta a lengyel jog speciális szabályokat tartalmaz erre vonatkozóan. Amennyiben az eladott dolog hibás, a vevő árcsökkentést kérhet vagy elállhat a szerződéstől.²⁴ Ez lesz irányadó, kivéve, ha az eladó haladéktalanul és jelentős kényelmetlenség okozása nélkül kicseréli a hibás dolgot, vagy a hibát kijavítja. Ez a kivétel nem alkalmazható, ha az eladó már kicserélte vagy kijavította a dolgot, vagy elmulasztotta a hibás dolog kicserélésére, illetőleg a hiba kijavítására vonatkozó kötelezettségét (LPtk. 560. §). A vevő nem állhat el a szerződéstől, amennyiben a hiba jelentéktelen. Ez a szabály azt jelenti a gyakorlatban, hogy a vevő elállhat a szerződéstől a hiba első jelentkezésekor, az eladó azonban jogosult ezt megakadályozni a hibás dolog haladéktalan kicserélésével vagy kijavításával, amennyiben azzal nem okoz jelentős kényelmetlenséget a vevőnek. A (másik vagy ugyanazon) hiba ismételt megjelenésekor a vevő jogosult visszavonhatatlanul elállni a szerződéstől, kivéve, ha a hiba jelentéktelen.

Amennyiben a vevő kellékhiba miatt eláll a szerződéstől, az áru visszaküldésekor (LPtk. 494. §) a vevő nem köteles megtéríteni az eladónak a rendeltetésszerű használatból fakadó kopást és avulást. Ilyen kötelezettsége keletkezik azonban a vevőnek akkor, ha az áru értékének (használhatóságának) csökkenése neki felróható okból következik be, vagy az az áru elállási nyilatkozat megtételét követő használatából ered.²⁵

Mivel a lengyel reformra 2014-ben került sor, a lengyel jogalkotónak lehetősége volt az Európai Unió Bírósága Putz és Weber ítéletének²⁶ lengyel jogba történő átültetésére. Az LPtk. 561. § (3) bekezdése szerint, amennyiben a vevő fogyasztó, követelheti az eladótól a dolog szétszerelését és összeszerelését, ám ezen költség vételárat meghaladó részét a vevő köteles viselni, vagy követelheti az eladótól, hogy a szétszerelés és összeszerelés vételárral arányos részét térítse meg neki. Gyakorlatilag az áru vételára korlátozza a szétszedés és összeszerelés eladóra hárítható költségeinek mértékét.²⁷

uploads/2018/08/IWS_Wiewiórowska-A-_-sprzedazy-konsumenckiej1.pdf (letöltés dátuma: 2020.02.29.)

24 Lásd még: F. Zoll: *Rękojmia*. Odpowiedzialność sprzedawcy. Warszawa, 2018.

25 Legfelsőbb Bíróság 1980. július 3-i ítélete, II CR 190/80, OSNCP 1981, No 1, item 18.

26 C-65/09. sz. *Gebr. Weber GmbH v. Jürgen Wittmer* és C-87/09 *Ingrid Putz v. Medianess Electronics GmbH* egyesített ügyekben 2011. június 16-án hozott ítélet (ECLI:EU:C:2011:396)

27 Lásd még: F. Zoll: *i.m.*

5. A szavatossági és jótállási igény érvényesítésére nyitva álló határidő a tagállami jogban

Az egyes időszakok vonatkozásában a lengyel jog tartalmaz néhány speciális rendelkezést.

a.) Az általános szavatossági idők a lengyel jog szerint a következők:

- ingók esetén két év;
- ingatlan esetén öt év;
- a két éves időszak meghosszabbodik, amennyiben az eladó vagy a gyártó által meghatározott felhasználási idő a dolog vevő által történő átvételétől számított két év elteltével jár le;
- a két éves időszak egy évre csökkenthető a dolog vevő által történő átvételétől számítottan, amennyiben a vevő fogyasztó, és a dolog használt ingóság.

A lengyel jog egy éves elévülési időt biztosít a szavatossági igények érvényesítésére, azonban fogyasztók esetében az elévülési idő nem telik le a két éves szavatossági idő lejárta előtt.

Az eladó kellékszavatosság alapján felel, ha a hibát a vevő a dolog átvételétől számított két éven, illetőleg – ingatlan esetén – öt éven belül fedezte fel. Ha az eladó vagy gyártó által vállalt felhasználási idő a dolog vevő részére történő átadásától számított két év elteltével jár le, az eladó a szavatosság alapján felel a határidő elteltét megelőzően felfedezett kellékhibáért.

Ha a vevő fogyasztó, és az adásvétel tárgya használt ingóság, az eladó felelősségének határideje a dolog átadásától számított legfeljebb egy évre csökkenthető.

A hiba kijavítása vagy a dolog kicserélése iránti igény érvényesítésére nyitva álló határidő a hiba felfedezésétől számított egy év elteltével jár le. Ha a vevő fogyasztó, az elévülési idő nem telik el a kétéves határidők lejárta előtt.

Ezen határidők alatt a vevő nyilatkozatával megszüntetheti a szerződést vagy kérheti az ár leszállítását a vásárolt dolog hibájára hivatkozva. Ha a vevő a hibás dolog kicserélését vagy a hiba kijavítását kérte, a szerződés megszüntetésére vagy az ár leszállítására irányuló nyilatkozat megtételére nyitva álló határidő akkor kezdődik, amikor a dolog kicserélésére vagy a hiba kijavítására irányadó határidő eredménytelenül eltelt.

Amennyiben valamely szavatossági jog bíróság vagy választottbíróság előtt kerül érvényesítésre, úgy annak végleges és jogerős befejezéséig a többi jogosultság tekintetében a határidő nyugszik.

Ez megfelelően alkalmazandó a közvetítői eljárásokra, feltéve, hogy a többi szavatossági jog gyakorlására nyitva álló határidő azon a napon kezdődik, amikor a bíróság visszautasítja a közvetítői eljárásban létrejött egyezség jóváhagyását, vagy azon a napon, amikor a közvetítői eljárás eredménytelenül zárul le.

A hiba felfedezésére nyitva álló határidő eltelte nem zárja ki a szavatossági jogok gyakorlását, ha az eladó a hibát csalárd módon eltitkolta.²⁸

b.) A hiba bejelentésének határideje

A fogyasztási cikkek adásvételének különleges feltételeiről szóló 2002. évi törvény a vállalkozások és fogyasztók közötti adásvételi szerződések tekintetében biztosított egy két hónapos időszakot a hiba bejelentésére, annak felfedezésétől kezdődően. A 2014. évi reform ezt a kötelezettséget eltörölte, ezért jelenleg egy fogyasztó jogosult az eladót a szavatossági idő alatt bármikor értesíteni a hibáról, tekintet nélkül arra, hogy mikor fedezte azt fel. Miután elegendő, ha a hibát az előírt időszak alatt fedezték fel, és fennáll egy egyéves elévülési határidő, előfordulhat, hogy a fogyasztó több mint két évvel a hiba felfedezését követően tájékoztatja arról az eladót, feltéve, ha képes igazolni, hogy a hibát a szavatossági idő alatt fedezte fel.

c.) A kérdés rendezésének határideje

A vállalkozások és fogyasztók közötti szerződések tekintetében a lengyel jog előírja az eladó számára, hogy meghatározott időn belül válaszoljon a fogyasztó követelésére. Ha a vásárló fogyasztó, és azt követelte az eladótól, hogy a terméket cserélje ki vagy a hibát javítsa ki, vagy nyilatkozatával árleszállítást kért, amelyben megjelölte azt az összeget is, amellyel le kell szállítani az árat, és amennyiben az eladó nem válaszolt a követelésre tizennégy napon belül, úgy kell tekinteni, hogy az eladó elfogadta a követelést jogosként.²⁹

²⁸ Lásd még: J. Wróbel: Nowelizacja art. 568 k.c. w świetle orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Duarte. *Przegląd Sądowy*, 2017/3. 62-84.; J. P. Naworski: W sprawie uprawnień kupującego z tytułu rekojmi do żądania obniżenia ceny oraz terminu z art. 568 § 1 k.c. *Przegląd Sądowy*, 2004/1. 40.

²⁹ Lásd még: T. Czech: Odpowiedź przedsiębiorcy na reklamację konsumenta. *Temidium*, 2017/2. 39-43.; Stanowisko UOKiK dotyczące relacji między art. 7a ustawy o prawach konsumenta a art. 561(5) Kodeksu cywilnego, https://www.uokik.gov.pl/komentarze_wyjasnienia_i_stanowiska.php?news_id=13179 (letöltés dátuma: 2020.02.20.)

6. A jótállásra vonatkozó különös szabályok

6.1. Alapítás és általános szabályok

Jótállás vállalására jótállási nyilatkozattal kerül sor, amelyben rögzítésre kerülnek a jótállásra kötelezett kötelezettségei és a vevő jogosultságai arra az esetre, ha az eladott dolog nem rendelkezik a nyilatkozatban meghatározott tulajdonságokkal. Jótállási nyilatkozatot reklámban is lehet tenni.

A jótállásra jogosult követelheti a jótállásra kötelezettől, hogy a jótállási nyilatkozatot papír alapon vagy más tartós adathordozón adja át (jótállási jegy). A jótállást vállaló köteles a jótállási nyilatkozatot világosan és érthetően megfogalmazni, és – ahol az információ típusa engedi – egyetemesen érthető grafikus formában megjeleníteni. Ha a dolgot a Lengyel Köztársaság piacán hozták forgalomba, a jótállási nyilatkozatot lengyel nyelven kell kiállítani. A lengyel nyelv használatának követelménye nem vonatkozik nevekre, védjegyekre, kereskedelmi nevekre, a forrásmegjelölésre és a szokásosan használt tudományos és műszaki terminológiára.

A jótállási nyilatkozat tartalmazza a jótállással kapcsolatos jogosultságok gyakorlásához szükséges alapvető információkat, különösen a jótállásra kötelezett vagy lengyelországi képviselőjének nevét és címét, a jótállás időtartamát és területi hatályát, a hiba felfedezése esetén gyakorolható jogokat, valamint egy nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a jótállás nem zárja ki, korlátozza vagy függeszti fel a vevőnek a hibás dologgal kapcsolatos szavatossági jogainak gyakorlását. E követelmények teljesítésének elmulasztása nem érinti a jótállási nyilatkozat érvényességét, és nem fosztja meg a vevőt az abból fakadó jogaitól.

Az eladó a vásárolt dologgal együtt adja át a vevőnek a jótállási jegyet, és megbizonyosodik afelől, hogy a dolgon feltüntetett megjelölések a jótállási jegyen lévő adatokkal egyeznek, továbbá a dolgon elhelyezett bélyegzők és egyéb biztonsági elemek állapotáról.³⁰

6.2. A felek jogai és kötelezettségei

A jótállásra kötelezett kötelezettségei közé tartozik különösen a vételár visszatérítése, a dolog kicserélése vagy kijavítása, valamint egyéb szolgáltatások

³⁰ Lásd még: A. Wiewiorowska-Domagalska: *Consumer Sales Guarantees in the EU*. Sellier European Law Publishers, 2014.

biztosítása. Ha a jótállás az eladott dolog minőségére is kiterjed, kétség esetén a jótállásra kötelezett köteles a kellékhibát kijavítani vagy másik dolgot biztosítani, feltéve, hogy e hiba felismerésére a jótállási jegyen feltüntetett határidőn belül került sor.

A jótállásból fakadó jogait gyakorló személy köteles a jótállásra kötelezett költségén a dolgot visszaküldeni, minőségi garancia esetén a jótállási jegyen feltüntetett helyre, vagy oda, ahol részére a dolgot átadták, kivéve, ha a körülményekből az következik, hogy a hibát a felfedezésének helyén kell kijavítani.

A jótállásra kötelezett köteles az őt terhelő kötelezettségeknek a jótállási nyilatkozatban feltüntetett határidőben eleget tenni, azzal, hogy amennyiben határidő nem kerül megállapításra, úgy haladéktalanul, de legkésőbb a jótállásra jogosult által visszaadott dolog átvételétől számított tizennégy napon belül köteles a dolgot saját költségére a vevőnek az 1. §-ban meghatározott helyre szállítani.

A dolog elvesztésének vagy károsodásának veszélyét a jótállásra kötelezett viseli a dolog jótállásra jogosulttól történő átvételétől annak a jogosult részére történő visszaadásáig terjedő időszak alatt.

6.3. A jótállási idő számításának szabályai

Amennyiben eltérő határidő nem kerül megállapításra, a jótállási nyilatkozat a dolog vevő általi átvételétől számított két évre szól.

Ha a jótállásra kötelezett a kötelezettségei teljesítése során kicseréli a hibás dolgot vagy jelentős javításokat végzett a dolgon a jótállás keretében, a jótállási idő újra kezdődik a csereáru, illetőleg a javított dolog átadásától. Ha a jótállásra kötelezett a dolog egy részét cserélte ki, a fenti rendelkezés megfelelően alkalmazandó a kicserélt részre.

Egyéb esetekben a jótállási idő meghosszabbodik azzal az időtartammal, amely alatt a jogosult a hiba miatt nem tudta használni a jótállással érintett dolgot.

6.4. A szavatosság és jótállás közötti kapcsolat

A vevő a jótállástól függetlenül gyakorolhatja kellékszavatossági jogait. A jótállásból fakadó jogok gyakorlása nem befolyásolja az eladó szavatossággal kapcsolatos felelősségét.

Azonban a vevő jótállási jogainak érvényesítése esetén az eladó hibáról történő értesítésétől kezdődően a szavatossági idő nyugszik. Az eladó jótállásból fakadó kötelezettségei teljesítésének megtagadásától, illetőleg a kötelezettség teljesítésére nyitva álló határidő eredménytelen elteltét követően a szavatossági idő tovább folytatódik.

Az esetjog szerint a szavatosság és a jótállás párhuzamossága lehetővé teszi a vevő számára, hogy kellékhiba esetén a választása szerinti felelősségi rendszer alapján érvényesítse igényét az eladóval szemben. A választás a hiba fennállásának teljes idejére szól, ezért a másik felelősségi rendszerből származó igényérvényesítési lehetőséget ezen időtartamra felfüggeszti. E követelések nem érvényesíthetők, ha a választott felelősségi rendszerben érvényesíteni kívánt igény kielégítést nyer. Amennyiben azonban az igény kielégítést nem nyer, a vevő maradhat a választott felelősségi rendszer szerinti igényérvényesítésnél, vagy áttérhet a másik felelősségi rendszer szerinti követelés érvényesítésére. Ebből következően, ha a feltalált hibával kapcsolatosan a vevő a jótállás alapján a dolog kijavítását kéri, akkor ez azt jelenti, hogy csak a kérés teljesítésének eladó (jótállásra kötelezett) által megfelelő időben történő megtagadása esetén nyílik meg a szavatossági jog, illetőleg érvényesíthetők további szavatossági jogok. Másrésztől, amennyiben a jótállásra kötelezett a kérés szerint, megfelelő időben javítja ki a dolgot és távolítja el a hibát, úgy a jogok egyenértékűségére tekintettel a szavatosságból és jótállásból fakadó további jogok e hiba tekintetében megszűnnek.³¹

7. A fogyasztó egyéb igényérvényesítési lehetőségei a szavatosságon és jótálláson túl

A lengyel jog nem akadályozza a fogyasztót abban, hogy igényét egyéb módon érvényesítse. Amennyiben a vevő kellékhiba miatt nyilatkozatával elállt a szerződéstől vagy árleszállítást kért, követelheti az abból fakadó kárát, hogy a szerződést a hiba ismeretének hiányában kötötte meg, akkor is, ha a hiba az eladónak fel nem róható okból keletkezett. Így különösen a szerződés megkötésével kapcsolatos költségét, a dolog begyűjtésével, szállításával, fuvarozásával és biztosításával kapcsolatos költséget, valamint követelheti kiadásai megtérítését, amennyiben az nem eredményezi gazdagodását. Ez nem befolyásolja az általános szabályok szerint fennálló kártérítési felelősséget (LPtk. 566. §). A lengyel jog szerint tehát a fogyasztó a szerződésszegés és a kárfelelősség

³¹ Legfelsőbb Bíróság 2003. február 5-i ítélete, II CKN 1248/00 LEX No 78871

szabályaira is támaszkodhat. Előbbi esetén az adós köteles megtéríteni a nem vagy nem szerződészerű teljesítésből fakadó kárt, kivéve, ha a nem teljesítés vagy nem szerződészerű teljesítés az adós hibájából fakadó körülményekre vezethető vissza (LPtk. 471. §). Utóbbi esetén pedig az, aki másnak vétkesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. A lengyel jog szerint lehetőség van a polgári jogi kárfelelősség jogalapjai közül többet is felhívni (LPtk. 415. §). Az LPtk. 443. §-a szerint ha a károkozó cselekmény vagy mulasztás egy már meglévő kötelezettség nem vagy nem szerződészerű teljesítését eredményezi, ez nem zárja ki a károkozó magatartással okozott kár megtérítése iránti igényt, kivéve ha a korábbi kötelezettség tartalmából más következik. Mindazonáltal ezen jogalapok a fogyasztó számára kevésbé kedvezőek, tekintettel arra, hogy mindkét esetben a vétkesség a kárfelelősség alapja. Szerződészegésért fennálló felelősség esetén pedig a vétkesség vélelmezett.

8. A szavatossági és jótállási igények érvényesítésének szabályai

A fogyasztó eljárását az eladó hibáról történő értesítésével kezdi meg. A kellekzsavatossági jogát gyakorló fogyasztó köteles a hibás dolgot az adásvételi szerződésben feltüntetett helyre eljuttatni. Amennyiben ilyen hely a szerződésben nem került megjelölésre, úgy a vevő arra a helyre köteles a hibás dolgot eljuttatni, ahol azt átvette.

Ha a dolog jellege vagy összeszerelésének módja miatt a dolog visszaküldése a vevőnek aránytalan nehézséggel járna, a vevő köteles a dolgot a feltalálási helyén hozzáférhetővé tenni az eladó számára.

A lengyel jog szerint – ahogy arra már történt utalás – az eladó köteles a fogyasztó követelésére tizennégy napos határidőn belül válaszolni, különben az igényt megalapozottnak kell tekinteni (LPtk. 560. §⁵). Ha a vevő fogyasztó, és a dolog kicserélését vagy a hiba kijavítását követelte, illetve, ha nyilatkozatával árleszállítást kért a leszállítandó összeg megjelölésével, és az eladó elmulasztott ezen követelésre a tizennégy napos határidőn belül válaszolni, úgy kell tekinteni, hogy a vevő igényét jogosnak ismerte el. Meg kell jegyezni, hogy ez a szabály nem alkalmazható, ha a fogyasztó a szerződéstől eláll. Ebben az esetben az eladó haladéktalanul és jelentős kényelmetlenség okozása nélkül kicserélheti a hibás dolgot vagy a hibát kijavíthatja. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint: “a ‘haladéktalanul’ homályos kifejezésének használatával a jogalkotó a bíróságok mérlegelésére bízta a konkrét ügy körülményei alapján annak megállapítását,

hogy az intézkedésre indokolatlan késedelem nélkül került-e sor, hiszen a jogszabály szövegének értelmezéséből ez következik. E körben lehetetlen pontos fogalom-meghatározást adni. Az esetjog jellemzően azt mondja ki, hogy a ‘haladéktalanul’ kifejezés alatt egy legfeljebb tizennégy napos időtartamot kell érteni. Ez a határidő azonban nem tekinthető kizárólagosnak, hiszen a konkrét esetben a ‘haladéktalanul’ ehhez képest jelenthet némiképp hosszabb vagy rövidebb időtartamot is.”³²

A tizennégy napos határidő (naptári napban számolva) a követelés megküldésének határideje, ezért az eladó köteles egyértelmű nyilatkozatot tenni a vevőnek a követelés jogosságára vonatkozóan. Ezt követően az eladó köteles észszerű időn belül, jelentős kényelmetlenség okozása nélkül a hibás dolgot kicserélni vagy a hibát kijavítani.

Amennyiben a fogyasztó panaszának benyújtását követően a vita nem kerül rendezésre, az eladó köteles papír alapon vagy más tartós adathordozón részletesen nyilatkozni:

- a) a fogyasztói jogvita peren kívüli rendezésére irányuló eljárás kezdeményezésének szándékáról vagy ilyen eljárásban történő részvételhez történő hozzájárulásról, vagy
- b) a fogyasztói jogvita peren kívüli rendezésére irányuló eljárásban történő részvétel megtagadásáról.

Az a) pont szerinti esetben az eladó a nyilatkozattal együtt átadja az általa választott vitarendező fórumra vonatkozó információkat. Ha az eladó egyáltalán nem tesz nyilatkozatot, úgy kell tekinteni, hogy hozzájárul a fogyasztói jogvita peren kívüli rendezésére irányuló eljárásban történő részvételhez.

A lengyel jog nem tartalmazza a “fellebbezés” lehetőségét arra az esetre, ha a fogyasztó eladóval szembeni követelése elutasításra kerül. Elutasítás esetén a fogyasztó:

- a fogyasztóvédelmi ombudsmanhoz fordulhat segítségért;
- megpróbálhatja igénybe venni az ADR rendszert;
- bírósághoz fordulhat.

32 Legfelsőbb Bíróság 2008. február 7-I ítélete, V CSK 410/07 LEX No 457907

A fogyasztóvédelmi ombudsmanok helyi önkormányzati szinten működnek. A fogyasztóvédelmi ombudsman irodájának munkavállalói vizsgálják a fogyasztók jogi helyzetét és ismertetik a lehetséges megoldásokat. A Fogyasztóvédelmi Ombudsman közvetlen megkereséssel élhet az eladó felé arra vonatkozóan, hogy a fogyasztói jogok és érdekek védelmével kapcsolatos ügyben szolgáltatson információt. Ilyen megkeresés esetén az eladó köteles a kért felvilágosítást és információt az Ombudsmannak megadni, a versenyről és fogyasztóvédelemről szóló törvény rendelkezéseivel összhangban. A Fogyasztóvédelmi Ombudsman jogosult a fogyasztó nevében keresetet indítani, vagy (beleegyezésével) csatlakozni a fogyasztói érdekek védelmére irányuló folyamatban lévő üggyhöz.³³

33 Erről bővebben lásd: <https://www.uokik.gov.pl/rzeczniczy.php> (letöltés dátuma: 2020.02.29.)

Forrásjegyzék

1. M. CHOJECKA, A. M. NOWAK: Ocena dorobku legislacyjnego i orzeczniczego kształtującego definicję konsumenta na gruncie art. 22¹ kodeksu cywilnego. *Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 2016/3. 68-79.
2. J. CISZEWSKI, P. NAZARUK (eds.): *Kodeks cywilny. Komentarz*. LexisNexis, Warszawa, 2019.
3. T. CZECH: Odpowiedź przedsiębiorcy na reklamację konsumenta. *Temidium*, 2017/2. 39-43.
4. B. DĘBSKI: Powrót sprzedaży konsumenckiej do Kodeksu cywilnego – praktyczne implikacje i teoretyczne problemy. *Palestra*, 2016/5. 76-81.
5. M. GROCHOWSKI, A. WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA: *Consumer law in Poland: or There and Back Again* (kiadás alatt).
6. M. HABDAS, M. FRAS (eds.): *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom II, Własność i inne prawa rzeczowe*, Wolters Kluwer, Warszawa, 2018.
7. M. JAGIELSKA, E. MACIERZYŃSKA-FRANASZCZYK, E. ROTT-PIETRZYK, F. ZOLL, G. ŻMIJ (eds): *Limits of harmonisation and convergence : dissimilarities within similarities of Polish and German contract law*. Wolters Kluwer, Warszawa, 2018.
8. M. JAGIELSKA, K. LIS, E. ŁĘTOWSKA, P. MIKŁASZEWICZ, A. WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA: Implementacja prawa konsumenckiego w Polsce. *Europejski Przegląd Sądowy*, 2006/12. 12-25.
9. M. JAGIELSKA, K. LIS, E. ŁĘTOWSKA, P. MIKŁASZEWICZ, A. WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA, Implementation of Consumer Law in Poland. *European Review of Private Law*, 2007/6, 873-889.
10. M. JAGIELSKA: Ile przedsiębiorcy jest w konsumencie: o zmianie podejścia do definiowania konsumenta we współczesnym *acquis communautaire*. In: A. Dańko-Roesler, M. Leśniak, M. Skory, B. Sołtys (eds): *Ius est ars boni et aequi: księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Józefowi Frąckowiakowi*. Wrocław 2018, 331-340.
11. M. JAGIELSKA: Nowelizacja przepisów o odpowiedzialności za wady fizyczne rzeczy. In: T. Skoczny, D. Karczewska, M. Namysłowska (eds): *Ustawa o prawach konsumenta*. Warszawa 2015, 275-287.

12. M. JAGIELSKA: Rękojmia po zmianach: rozważania praktyczne. In: M. Jagielska, E. Sługocka-Krupa, K. Podgórski, R. Biskup (eds): *Sprzedaż konsumencka w teorii i praktyce: problemy węzłowe*. Warszawa, 2016, 40-50.
13. J. KRAUSS: Nowa regulacja rękojmi przy sprzedaży w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami - zmiany kodeksu cywilnego wprowadzone ustawą o prawach konsumenta. *Przegląd Prawa Handlowego*, 2015/3-4. 15.
14. S. KOROLUK: Nowa definicja konsumenta w k.c. *Radca Prawny*. 2003/3. 26.
15. P. KUKURYK: Definicje konsumenta w kodeksie cywilnym (obecnym i przyszłym) w kontekście najnowszych unijnych dyrektyw konsumenckich. *Przegląd Prawa Handlowego*, 2014/5. 18-25.
16. E. ŁĘTOWSKA, A. WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA: The Common Frame of Reference – The Perspective of a new Member State. *European Review of Contract Law*, 2007/3. 277-294.
17. J. P. NAWORSKI: W sprawie uprawnień kupującego z tytułu rękojmi do żądania obniżenia ceny oraz terminu z art. 568 § 1 k.c. *Przegląd Sądowy*, 2004/1. 40.
18. M. PECYNA: *Ustawa o sprzedaży konsumenckiej*. Komentarz, Kraków, 2004.
19. J. PISULIŃSKI: System prawa prywatnego. In: J. Rajski (ed.): *Prawo zobowiązań – część szczegółowa*. Warszawa, 2004, 162.
20. M. REJDAK: Definicja konsumenta w rozumieniu kodeksu cywilnego (art. 22(1) k.c.). *Rejent*, 2006/1. 118-135.
21. S. SŁOTWIŃSKI: Ochrona konsumencka osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą lub zawodową – uwagi na tle wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2017 r., sygn. I CSK 477/161. *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*, 2018/5. 19-23.
22. R. STEFANICKI: *Ochrona konsumenta w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*. Warszawa, 2006.
23. A. WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA: *Consumer Sales Guarantees in the EU*. Sellier European Law Publishers, 2014.
24. A. WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA: O celu i metodzie transpozycji dyrektyw unijnych – na przykładzie ustawy o prawach konsumenta. *Kwartalnik Prawa Prywatnego*, 2014/1. 127-157.
25. A. WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA: Refleksje na tle orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie sprzedaży konsumenckiej. *Prawo w działaniu, Sprawy cywilne*, 2014/20. 229-242.

26. A. WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA: *Refleksje na tle orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie sprzedaży konsumenckiej*. Warszawa, 2014, elérhető: https://iws.gov.pl/wp-content/uploads/2018/08/IWS_Wiewiorowska-A_-_sprzedazy-konsumenckiej1.pdf (letöltés dátuma: 2020.02.29.)
27. J. WRÓBEL: Nowelizacja art. 568 k.c. w świetle orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Duarte. *Przegląd Sądowy*, 2017/3. 62-84.
28. F. ZOLL: *Rękojmia*. Odpowiedzialność sprzedawcy. Warszawa, 2018.
29. Az Európai Parlament és a Tanács 1999/44/EK irányelve (1999. május 25.) a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól, HL L 171., 1999.7.7., 12-16.
30. Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (2011. október 25.) a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezéséről. HL L 304., 2011.11.22., 64-88.
31. 1964. április 23-i törvény a polgári törvénykönyvről (*Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*)
32. 2002. július 27-i törvény a fogyasztási cikkek adásvételének különleges feltételeiről és a polgári törvénykönyv módosításáról (*Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego Dz.U.2002.141.1176 z 2002.09.05.*)
33. 2014. május 30-i törvény a fogyasztói jogokról (*Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta Dz.U.2020.287 t.j. z dnia 2020.02.21*)
34. 2019. július 31-i törvény egyes törvények szabályozási terhek csökkentése érdekében történő módosításáról (*Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych, Dz.U.2019.1495 z dnia 2019.08.08.*)
35. Európai Unió Bíróságának C-65/09. sz. *Gebr. Weber GmbH v. Jürgen Wittmer* és C-87/09 *Ingrid Putz v. Medianess Electronics GmbH* egyesített ügyekben 2011. június 16-án hozott ítélete (ECLI:EU:C:2011:396)
36. Legfelsőbb Bíróság 1980. július 3-i ítélete, II CR 190/80, OSNCP 1981, No 1, item 18.
37. Legfelsőbb Bíróság 2003. február 5-i ítélete, II CKN 1248/00 LEX No 78871
38. Legfelsőbb Bíróság 2008. február 7-i ítélete, V CSK 410/07 LEX No 457907

39. Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego Dz.U.2002.141.1176 z 2002.09.05.
40. Uzasadnienie do projektu rządowego ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego, Druk sejmowy nr 465 of 30 April 2002 r.
41. Varsói Fellebbviteli Bíróság 2019. április 3-i ítélete, I ACa 1126/17 LEX nr 2726851
42. Varsói Fellebbviteli Bíróság 2019. november 19-i ítélete, I ACa 216/19 LEX nr 2761609
43. Rządowy projekt ustawy o prawach konsumenta. Uzasadnienie. Druk sejmowy nr 2076 <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2076> (letöltés dátuma: 2020.03.01.)
<https://www.uokik.gov.pl/rzeczniczy.php> (letöltés dátuma: 2020.02.29.)

DR. MONIKA JAGIELSKA PHD., a Katowicei Sziléziai Egyetem Jogtudományi Kar Jogi és Közigazgatási Intézetének oktatója. Az Európai Nemzetközi Magánjog Kutatócsoport vezetője. A lengyel igazságügyi minisztérium polgári jogi kodifikációs bizottság munkacsoportjainak egykori tagja. Számos könyv és szakkikk szerzője az uniós magánjog, az adásvételi jog, a fogyasztóvédelem, a termékfelelősség és a nemzetközi családjog témaköreiben. Több uniós és nemzetközi projekt szakértője és lektora. Szakértő és lektor a „H2020” és a „HRS4R” projektekben, valamint a Lengyel Nemzeti Tudományos Központban.